

**Examenul național de bacalaureat 2023**

**Proba E. a)**

**Limba și literatura română**

**Model**

**Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic**

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

**SUBIECTUL I**

**(50 de puncte)**

**Citește următorul fragment:**

Așa a fost Ion Luca Caragiale. Fața lui fină, ochii mari, privirea răscolitoare, gesturile scurte, cu precizări psihologice uimitoare, puterea de eliminare a inutilului în povestire și în scris, ironia scilpitoare – armă cu două tăișuri, îi apăra sensibilitatea și distrugea vulgaritatea – mersul lui ușor de fiară blândă, mâinile feminine, subțiri și întoarse la vârful degetelor, atitudinea capului rotund cu bărbia puțin înaintată cercetând parcă un orizont marin, toată ființa lui cizelată cu artă exprima geniul său literar. În scris, nu-și îngăduia decât esențialul, verbul dinamic, adjectivul plastic. Ocolea detaliul nesemnificativ, alegea cu grijă nuanța în fraze scurte, de aceea scria greu, trecându-și ideea prin multe filtre cerebrale, până ce o așternea definitiv pe hârtie, scânteind de viață.

Tata scrie despre el: „Descarcă pe eroii lui de partea banal-indiferentă și îi reduce la suflul lor real estetic, etern real.”

Evenimentele importante din viața lui au fost asemeni ființei lui, precise și lapidare.

Pe când era directorul Teatrului Național, s-a îndrăgostit de fata frumoasă ce avea să-i devină soție devotată, zărind-o la o reprezentație cu Sarah Bernard, în decembrie 1888. S-a informat despre numele ei. A doua zi, dimineața, devreme, suna la domnul Burelli: „Mi-o dai, tată-socrule?”

Căsnicia i-a fost fericită, cu cei doi copii ai lor, un băiat și o fată. Dintr-o primă căsătorie, avusese un fiu, Mateiu, care a fost mai târziu un prozator și poet foarte talentat.

Mutarea familiei la Berlin a fost hotărâtă la repezeală. Un instinct bun îl mâna. Avea nevoie de liniște pentru a-și potoli necazurile și de discreția străinilor care pricepuseră că acest *Herr Director* este un om cu totul deosebit. Se împrietenise acolo numai cu cei modești din strada lui. Sta de vorbă cu negustorii, cumpăra flori, mai ales garoafe, glumind cu vânzătoarea. Zile întregi nu ieșea din apartamentul lui confortabil. Am locuit la el două luni în anul 1912, când dădeam concerte în Germania.

Pe atunci era frământat de proiectul unei noi piese de teatru. Se plimba prin toate odăile, încruntat. Apoi, destins, mai fredona câte un crâmpei de simfonie. La masă tăcea și doar ciugulea din bucate, iar după câteva ore apărea, cu un surâs șiret luminându-i tinerește fața delicată, și ne spunea numele personajelor care aveau să apară în noua comedie.

Dimineața venea [...] în odaia unde studiam la pian. Asculta cu capul plecat pe umăr. Preludiile și fugile lui J. S. Bach erau pentru el „pâinea cea de toate zilele”. Surâdea duios la intrarea temelor, le modela cu degetele răsfirate în aer. În sonatele lui Beethoven mi-a dat sfaturi care și astăzi au valoare. [...]

La primul meu concert în Berlin, mi-a ținut o cuvântare întretesută cu glumă și emoție: „Ascultă, Aghiută... Diseară tu ai să cânți pentru publicul cel mai pretențios din lume, tu, ciobănașul din Munții Vrancei. [...] Să nu uiți că tu ai să reprezinți diseară talentul muzical din patria noastră în țara muzicii. Vreau să citesc mâine laude despre tine în gazete.”

Critica muzicală a fost pe placul marelui meu prieten. Mi-a citit-o cu glas solemn, potrivit-și mereu ochelarii pe nas, ca să-și ascundă înduioșarea.

Cella Delavrancea, *Dintr-un secol de viață*

**A. Scrie pe foaia de examen, în enunțuri, răspunsul la fiecare dintre următoarele cerințe cu privire la textul dat.**

1. Indică sensul din text al secvenței *la repezeală*. **6 puncte**
2. Menționează două trăsături fizice ale lui I. L. Caragiale, utilizând informațiile din textul dat. **6 puncte**
3. Precizează domeniul cultural în care se manifestă Mateiu Caragiale, justificându-ți răspunsul cu o secvență semnificativă din textul dat. **6 puncte**
4. Explică un motiv pentru care, în viziunea autoarei, I. L. Caragiale scrie cu dificultate. **6 puncte**
5. Prezintă, în 30 – 50 de cuvinte, atitudinea lui I. L. Caragiale față de oamenii de pe strada sa, în timpul șederii la Berlin, așa cum reiese din textul dat. **6 puncte**

**B. Redactează un text de minimum 150 de cuvinte, în care să argumentezi dacă muzica este sau nu importantă în viața oamenilor, raportându-te atât la informațiile din fragmentul extras din volumul *Dintr-un secol de viață* de Cella Delavrancea, cât și la experiența personală sau culturală.**

**20 de puncte**

În redactarea textului, vei avea în vedere următoarele repere:

– formularea unei opinii față de problematica pusă în discuție, enunțarea și dezvoltarea corespunzătoare a două argumente adecvate opiniei și formularea unei concluzii pertinente; 14 puncte

– utilizarea corectă a conectorilor în argumentare, respectarea normelor limbii literare (norme de exprimare, de ortografie și de punctuație), așezarea în pagină, lizibilitatea, respectarea precizării privind numărul minim de cuvinte. 6 puncte

**În vederea acordării punctajului, textul trebuie să dezvolte subiectul propus.**

**SUBIECTUL al II-lea (10 puncte)**

Comentează, în minimum 50 de cuvinte, textul de mai jos, evidențiind relația dintre ideea poetică și mijloacele artistice.

Caut, nu știu ce caut. Caut  
un cer trecut, ajunul apus. Cât de-aplecată  
e fruntea merită-nălțărilor altădată!

Caut, nu știu ce caut. Caut  
aurore, ce-au fost, țâșnitoare, aprinse  
fântâni – azi cu ape legate și-nvinse.

Caut, nu știu ce caut. Caut  
o oră mare rămasă în mine fără făptură  
ca pe-un ulcior mort o urmă de gură.

Caut, nu știu ce caut. Subt stele de ieri,  
subt trecutele, caut  
lumina stinsă pe care-o tot laud.

Lucian Blaga, *Lumina de ieri*

**Notă**

Pentru **conținut**, vei primi 6 puncte, iar pentru **redactare**, vei primi 4 puncte (utilizarea limbii literare – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; ortografia – 1 punct; punctuația – 1 punct).

**În vederea acordării punctajului pentru redactare, răspunsul trebuie să aibă minimum 50 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.**

**SUBIECTUL al III-lea (30 de puncte)**

Redactează un eseu de minimum 400 de cuvinte, în care să prezinți *relația dintre două personaje într-un roman postbelic studiat*.

În elaborarea eseului, vei avea în vedere următoarele repere:

– prezentarea statutului social, psihologic, moral etc. al fiecăruia dintre cele două personaje;  
– evidențierea evoluției relației dintre cele două personaje, prin două episoade/secvențe comentate;  
– analiza a două elemente de structură, de compoziție și/sau de limbaj, semnificative pentru evoluția relației dintre cele două personaje (de exemplu: acțiune, conflict, modalități de caracterizare, relații temporale și spațiale, incipit, final, tehnici narative, instanțe ale comunicării narative, perspectivă narativă, registre stilistice, limbaj etc.).

**Notă**

Ordinea integrării reperelor în cuprinsul eseului este la alegere.

Pentru **conținutul** eseului, vei primi **18 puncte** (câte 6 puncte pentru fiecare cerință/reper).

Pentru **redactarea** eseului, vei primi **12 puncte** (existența părților componente – introducere, cuprins, încheiere – 1 punct; logica înlănțuirii ideilor – 1 punct; abilități de analiză și de argumentare – 3 puncte; utilizarea limbii literare – 2 puncte; ortografia – 2 puncte; punctuația – 2 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 1 punct).

**În vederea acordării punctajului pentru redactare, eseu trebuie să aibă minimum 400 de cuvinte și să dezvolte subiectul propus.**